

Tidsskriftet er Medlemsblad for „Naturhistorisk Forening for Jylland“, „Naturhistorisk Forening for Sjælland“, „Naturhistorisk Forening for Lolland-Falster“ og „Naturhistorisk Forening for Fyn“

REDAKTION:

ALBERT JENSEN, SIGFRED KNUDSEN.

I KOMMISSION HOS P. HAASE & SØN, KØBENHAVN.

CLEMENSTRYKKERIEET (C. REIMANN)

AARHUS 1930.

DANMARKS FAUNA

ILLUSTREREDE HAANDBØGER
OVER
DEN DANSKE DYREVERDEN
UDGIVET AF
DANSK NATURHISTORISK FORENING

Disse Haandbøger vil indeholde Beskrivelse af samtlige danske Arter af de Dyregrupper, hvormed de beskæftiger sig, og byde saadan Vejledning, at enhver, som blot har det almindelige dannede Menneskes Forudsætninger, derigennem vil blive sat i Stand til at bestemme de Dyr, han træffer her i Landet.

Hidtil er udkommet:

- Pattedyr. Af *Herluf Winge*. Med 117 Afbildninger. 2 Kr. 50 Øre.
- Fugle. Af *R. Hørring*. I. Andefugle og Hønsfugle. Med 82 Afbildninger. 4 Kr. 50 Øre. — II. Lomfugle, Stormfugle, Vandhøns, Tranefugle og Vadefugle. Med 70 Afbildninger. 5 Kr.
- Krybdyr og Padder. Af *H. F. E. Jungersen*. Med 70 Afbildninger. 1 Kr. 60 Øre.
- Fisk. Af *C. V. Otterstrøm*. I. Pigfinnefisk. Med 93 Afbildninger og 1 Kort. 3 Kr. 25 Øre — II. Blødfinnefisk. Med 150 Afbildninger og 1 Kort. 5 Kr. 50 Øre. — III. Tværmunde m. m. Med 73 Afbildninger og 1 Kort. 2 Kr. 75 Øre (Kplt.) indb. i 3 Bd. 16 Kr., i 1 Bd. 14 Kr.
- Bløddyr. I. Landsnegle. Af *C. M. Steenberg*. Med 181 Afbildninger. 3 Kr. 50 Øre.
- Stankelben. Af *P. Nielsen*. Med 168 Afbildninger. 4 Kr. 50 Øre.
- Sommerfugle. Af *A. Klöcker*. I. Dagsommerfugle. Med 134 Afbildninger. 2 Kr. — II. Natsommerfugle. 1. Med 113 Afbildninger. 2 Kr. 25 Øre. — Natsommerfugle. 2. Med 360 Afbildninger. 4 Kr. — IV. Natsommerfugle. 3. Med 284 Afbildninger. 3 Kr. 25 Øre. — V. Natsommerfugle. 4. Med 116 Afbildninger. 1 Kr. 50 Øre.
- Bier. Af *Lavrids Jørgensen*. Med 32 Afbildninger. 6 Kr. 50 Øre.
- Gravehvepse og Gedehamse. Af *J. C. Nielsen*. Med 52 Afbildn. 1 Kr. 60 Øre.
- Træ- og Bladhvepse. Af *J. C. Nielsen* og *K. Henriksen*. Med 134 Afbildninger. 3 Kr. 75 Øre.
- Biller. I. Løbebiller. Af *Bertram G. Rye*. Med 155 Afbildninger. 2 Kr. 50 Øre. II. Pragtiller og Smeldere. Af *K. Henriksen*. Med 130 Afbildninger. 1 Kr. 80 Øre. — III. Træbukke. Af *A. C. Jensen-Haarup* og *K. Henriksen*. Med 93 Afbildninger. 1 Kr. 75 Øre. — IV. Snudebiller. Af *Victor Hansen*. Med 151 Afbildninger. 6 Kr. 50 Øre. — V. Aadselbiller, Stumpbiller m. m. Af *Victor Hansen*. Med 119 Afbildninger. 6 Kr. 50 Øre. — VI. Torbister. Af *Victor Hansen*. Med 76 Afbildninger. 4 Kr. 50 Øre. — VII. Bladbiller og Bønnenbiller. Af *Victor Hansen*. Med 108 Afbildninger. 7 Kr. 50 Øre.
- Vaarfluer. Af *P. Esben-Petersen*. Med 189 Afbildninger. 3 Kr. 50 Øre.
- Tæger. Af *A. C. Jensen-Haarup*. Med 171 Afbildninger. 4 Kr. 50 Øre.

(Fortsættes 3. Omslagsside.)

Nye Bidrag til Bornholms Fiskefauna.

Af C. V. Otterstrøm, Frederiksdal, Lyngby.

I 1927 gav jeg i „Flora og Fauna“ en Oversigt over Bornholms Fiskefauna. Siden da har jeg dels selv haft Lejlighed til at gøre forskellige Iagttagelser ved de bornholmske Vande, dels har jeg mundtlig og skriftlig faaet adskilligt af Interesse at vide, saa at det forekommer mig, at der allerede nu kan være Grund til at give en supplerende Meddelelse.

I Slutningen af Juli og Begyndelsen af August 1929 besaa jeg forskellige bornholmske Vandløb. Deres Vandføring var meget lille efter Sommerens ringe Nedbør. Jeg har følgende Notater:

Gyldensaa. Fører Vand ved Louiselund. Gaaet Aaen efter nedefra og op til Gyldensgaard. Mange Ørreder saas, deriblandt flere, der syntes for store til at vandre ud; disse eventuelle Standørreder burde fanges, da de formodentlig tager en Del af den Havørredyngel, som udsættes. Fortrinlig Ørredaa. Andre Fiskearter iagttoges ikke. Rødalgen *Hildenbrandtia rivularis* (Liebm.) saas paa Stene i „Vandfaldet“ ved Gyldensgaard.

Vaseaa laa tør ved Hoppegaard.

Øleaa. 1. Nær Vandtappergaarden. Aaen er delvis tør, men der er lavet en lille Opdæmning ved Hjælp af Sten, saa at der staar nogle Vandpytter, gennem hvilke der er svag Strøm. Vandet er 20 °, klart, rent; ingen Plantevækst; delvis overskygget af Ellebuske. Fortrinligt i mange Henseender, men ikke en Fisk findes. Vaarfluelarver, Hvirvlere, Damtæger (*Velia*), talrige Tanglopper (*Gammarus pulex*) o. a. — 2. Ved Engbro. Aaen er tør paa nær et Hul. Her er Vandet grumset og uigennemsigtigt; 23 °. Masser af *Gammarus*; Rygsvømmer (*Notonecta* sp.), Skorpiontæge (*Nepa cinerea*) o. a. Adskillige Smaafisk ses smutte; det er sikkert alle Gedder ligesom den ene, det lykkedes at tage; den maalte 10 cm. Mon det ikke er Yngel, der gaar med Strømmen ned oppe fra Ølene? — 3. Ovenfor Kjøllergaard. Her er Aalejet vandfyldt paa Grund af Opstemning, men der er saa at sige ingen Strøm. Dybden er ca. 50 cm. Vandet er klart. Blomstrende Brudelys (*Butomus umbellatus*); Smalbladet Mærke (*Sium angustifolium*); lidt Vandstjerne (*Callitriche* sp.), en anselig Bevoksning af Kruset Vandaks (*Potamogeton crispus*); Pindsvineknop (*Sparganium*), Traadalger (*Spirogyra* e. l.). Her har tidligere været en Mølledam, der

dog kun var lille. Dæmningen er gennemgravet, men Kværnen og et forfaldent Møllehjul er her endnu. En stedkendt Mand siger, at der kun er Ørred, Gedde og Aal i Aaen; han tog engang en Gedde paa 5 Pd. her. Selv saa jeg en Ørred paa ca. 25 cm, men ellers ingen Fisk. — Øleaa synes at paavirkes særlig stærkt af Tørkeperioden; den er næppe noget godt Udsætningsvand for Ørredyngel.

Grødby Aa. 1. Ved Saxebro var der en Del Vand. Aaen løber mellem Brinker og er overskygget af Træer. $14\frac{3}{4}^{\circ}$. Muligvis nogen Forurening af Vandet. Saavel ovenfor som nedenfor Broen ses en Del Ørreder (15—20 cm), men ingen andre Fisk. — 2. Ved Boderne. Aaudløbet er lukket af Sand for Tiden.

Læsaa. 1. Ved Brogaard. Bunden af Aalejet er vandfyldt, men Strømmen er meget svag. Dybtliggende og overskygget. Vandet klart, plantefrit; $15\frac{1}{4}^{\circ}$. Ingen Fisk ses. — 2. Ved Kæmpebro var der en Del Vand mellem Stenene i Aalejet. — 3. Ved Boderne. Udløbet er aabent.

Af disse spredte Iagttagelser fremgaar det, at der næppe findes Elrits (*Phoxinus phya* L.) i de nævnte Vandløb, og det er vist tvivlsomt, om den overhovedet findes paa Bornholm. Skovfoged Seier, Almindingen, der kender Elritsen godt fra Jylland, mener ikke, at den findes paa Bornholm.

Hvad de bornholmske Smaasøer angaar, kan der oplyses følgende.

Hammersøen. Her foretog jeg en Prøvefiskning den 8.—9. August 1929. Om Søen har jeg noteret følgende:

Hammersøen er efter Trap ca. 600 m lang, ligger 8 m over Havet og har en Maksimaldybde af 13 m. Bredden er stenet og gruset, ovre under Hammeren delvis med udvæltede Klippeblokke. Der findes en svagt udviklet Rørsump af Sumpstraa (*Heleocharis*) og Padderokker (*Equisetum*); mange Steder mangler den. Strandbo (*Littorella uniflora*) saas kun paa Hammersiden af Søen, men her rigeligt. — Lobelia saas ikke, men jeg var ikke hele Søen rundt. Meget karakteristisk er Bestande af Vejbred-Skeblad (*Alisma plantago-aquatica*); adskillige af Planterne har tilsyneladende udelukkende linjeformede Blade og blomstrer næppe i Aar, blomstrende Vandranunkel (*Batrachium*), Tusindblad (*Myriophyllum*), Hjertebladet Vandaks (*Potamogeton perfoliatus*) og andet.

Af Dyreformerne er kun noteret Øresnegl (*Limnæa auricularis*) og Tanglopper (*Gammarus*).

Kl. 8³⁰ Fmd. var Temp. i Overfladen 18½°; Gennem-sigtigheden maalte 230 cm, og Farven var svagt grønlig.

Jeg satte om Aftenen 4 Sættegarn af forskellig Maskestørrelse paa dybt Vand og 2 paa lavere Vand udfor Grøde. De røgtedes næste Morgen og gav 4 Aborrer (*Perca fluviatilis* L.) (12—19 cm) og 62 Skaller (*Leuciscus rutilus* L.) (8—20 cm), men ingen andre Arter. Havde der været Horker (*Acerina cernua*) i Søen, vilde der efter al Sandsynlighed være fanget nogle, saa Arten findes her næppe. Rimeligvis vilde der ogsaa være fanget Løje (*Aspius alburnus* L.) og Smelt (*Osmerus eperlanus* L.), hvis Arterne fandtes her, men det er dog ikke saa sikkert som for Horkens Vedkommende. Gedder (*Esox lucius* L.) findes i Søen, men der fangedes ingen. Ørred (*Salmo trutta* L.) (maaske ogsaa Regnbueørred [*Salmo irideus* Gibb.]) er udsat her, men der fangedes ingen. Aal (*Anguilla vulgaris* Turton) findes her, men de kan jo praktisk talt ikke fanges i Sættegarn.

En paa Stedet hjemmehørende Kone (Værtinden i Afholdshjemmet) kaldte Skallerne „Mørt“, hvilket Navn Fiskeribetjent V. Kristiansen, der selv er Bornholmer og er velkendt med de bornholmske Dialektnavne, ikke før havde hørt paa Bornholm; Konen brugte ogsaa Navnet „Skaller“, men sagde hyppigere „Mørt“. Dette er jo det svenske Navn for Skallen, og jeg formoder, at det ikke er hjemmehørende paa Bornholm.

Skovrider Bramsen var saa elskværdig at køre mig rundt til de forskellige Smaasøer i Almindingen. Da der foreligger saa lidt om dem, skal jeg give mine Notater om dem, skønt de ikke er særlig fyldige.

Bastemose er saa at sige tilgroet. Her holdes Andejagt om Efteraaret, men Baaden stages med Besvær gennem Grøden.

Nordre Aasedam er næsten tilgroet.

Søndre Aasedam. Rørsump af Padderokker (*Equisetum*); lidt Bredbladet Dunhammer (*Typha latifolia*), Svømmende Vandaks (*Potamogeton natans*), ingen Aakander. En Del aabent Vand. Skovrider Bramsen mente, at her overvejende er Aborrer og desuden findes Gedder og Aal, men ingen Skaller. En Lappedykker ses.

Sortemose er ubetydelig. Flydeblade (*Pot. natans*?) spredt over hele Vandfladen.

Gamlemose. Bred Rørsump af *Equisetum*. Lidt Tagrør (*Phragmites*), noget *Typha latifolia*; ude i Søen en enkelt Dusk Kogleaks (*Scirpus*), Pileurt (*Polygonum amphibium*),

Potamogeton natans, enkelte Hvid Aakande (*Nymphæa alba*). — En Del aabent Vand. Den bedste Geddesø i Almindingen; Maximalstørrelsen for Gedde: 22 Pd.

Pykkekullekjær. Rørsumpen er kun smal. Enkelte *Nymphæa alba* ses. Bunden i Midten skal ikke kunne naas med en Aare. Her er udsat Suder og Krebs. Gedder er ikke jagtaget her.

Segenkjær. *Equisetum*rørsump. I det sydlige Hjørne lidt *Scirpus* og *Typha latifolia*. Aakander ses ikke, derimod *Potamogeton natans* og *Polygonum*. Der er en Del aaben Vandflade.

Aaremyre. *Phragmites*, *Scirpus* og *Typha* ses ikke; derimod er der et ubrudt Bælte af *Equisetum*, der pletvis ogsaa gaar ud i Dammen. Denne er i øvrigt overgroet med *Nymphæa alba* (*Nuphar* ses ikke); nogle Steder mellem Aakandeblandene ses Toppen af *Myriophyllum* (?) og en spæd *Sparganium*. Da Skovrider Bramsen kom til Almindingen for 15 Aar siden, var hele det midterste Parti blankt Vand. I Løbet af nogle faa Aar dækkedes imidlertid hele Vandfladen af hvid Aakande, som Apoteker Baagøe i Nexø nogle Aar før havde udsat. Skovrideren er ked af den, men anser det for vanskeligt at bekæmpe den.

Store Grankullekjær. Det er den interessanteste af Smaasøerne i Almindingen. Rørsumpen er svag og bestaar af Star (*Carex*) og Padderokker (*Equisetum*). En Del Strandbo (*Littorella*). *Myriophyllum*, *Potamogeton* sp. (og *Polygonum*?). Bredden er stenet og gruset. Ude i Søen skal en Aare ikke naa Bund; Dybden er ikke maalt, men antages at være 3—4 m. Søen har et Afløb, men det er ubetydeligt. Der er set en enkelt Aal i Søen, men det er formodentlig kun meget faa, der finder herind. Karudser er her en Del af, baade smaa og Søkarudser; det sidste havde jeg ikke ventet efter Søens oligotrofe Udseende, men Skovfoged Seier siger, at Karudserne bliver endda meget store her. Ørred er udsat, og nogle er genfanget. Krebs er udsat og lykkes fortrinligt. Under de flade Sten langs Bredden sidder Smaakrebsene gemt; jeg syntes, at her var mange, men Skovrideren mente, at her plejede at være flere endnu. Han har udsat Krebsene i Almindingens Søer; de fandtes ikke tidligere her.

Borresø. Vandstanden er tidligere sænket noget, men særlig dyb har Søen næppe nogensinde været. Nu er den ret stærkt tilgroet, navnlig den Del, der kaldes Pølsekedlen, er helt dækket af Aakander. Her er udsat Ørred, og 4 ret pæne blev genfanget, men senere er de ikke bemærket. — Her er ogsaa udsat Karper.

Om Fiskearter og Krebs i Almindings Vand meddeler den meget interesserede Skovfoged Seier følgende:

I Søerne findes Gedder, Aal, Aborrer, Karudser (Sø- og Damkarudser), Suder (i Hjortesøen formodentlig oprindeligt, andre Steder udsat), Ørred og Regnbueørred (begge udsat) samt Krebs (udsat).

I Vandløb i Almindingen findes Bækørred (Maximalstørrelse som Portionsfisk), men ingen Elritser.

Hundestejler har han ikke set i Almindingen, hverken i Søer eller i Vandløb. Negenøjn kender han godt fra Jylland; her i Almindingen har han ikke set dem, men han mener dog, at de findes paa Bornholm. Løje og Hork kender han ikke, hverken herfra eller andet Steds fra.

Ogsaa vedrørende Havfiskene kan jeg føje noget nyt til. Først er der den interessante Fangst af en Havkat (*Anarrhichas lupus* L.). Den blev taget af den tyske Rødspættekutter „Nixe“ d. 1. Februar 1930 ca. 12—15 Sømil SO for Nexø paa 35—40 Favne Vand. Fisken var ca. 18 Tommer (= ca. 47 cm) lang og vejede ca. 1½—2 kg. Den flittige Meddeler Georg Kruse, Snogebæk, underrettede mig om Fangsten; han havde ikke selv kunnet faa Fisken at se, men forskellige i Nexø havde set den. Fisker Hjalmar Paulsen søgte at købe den, men den tyske Skipper vejrede Forretning og satte Prisen ublu i Vejret til 10 Kr. Toldassistent Johansen tegnede imidlertid en god Skitse af Fisken, og Skoleinspektør Kristensen noterede en Beskrivelse af den. Hj. Paulsen, der med megen Omhu samlede disse og andre Vidnesbyrd om Fisken, sendte dem til mig, og der kunde ingen Tvivl være for mig om, at Fisken var en Havkat. Denne Art er almindelig i Vesterhavet, men aftager hurtig i Hyppighed ind gennem vore Farvande; i Østersøens vestlige Del er den taget nogle Gange, men fra den østlige Østersø synes den her meddelte Fangst at være den første, i hvert Fald den første, der er kommet paa Tryk.

Hj. Paulsen omtaler ogsaa Majsilden, som der ret ofte fanges nogle Stykker af. Han kalder den Majsild, men jeg skulde dog tro, at det snarere er den anden Form, Stavsilden (*Clupea alosa* L. *forma finta* Cuv.), idet det plejer at være den, der tages ved Bornholm. Navne har den nok af, thi Hj. Paulsen skriver, at den ogsaa kaldes „Kongsild“ og „Pletsild“.

Navnet „Sigge“ har jeg hidtil ikke rigtig kunnet klare; jeg angiver i Danmarks Fauna, Fisk II, Side 150, forkert, at det betegner smaa Blankørreder. Jeg stillede dog et

Spørgsmaal om Betydningen af Navnet i „Bidrag til Bornholms Fiskefauna“ (Flora og Fauna 1927, Side 83). Fiskeribetjent V. Kristiansen oplyser mig nu om, at Siggen ikke er en Ørred, men er den lille Blanklaks (*Salmo salar* L.), der tages ved den bornholmske Kyst i Foraars-tiden og da vejer ca. 1 Pd. Siggerne har endnu ikke den Blankhed som store Laks, men er mere graalige; derfor har de, tænker han, faaet deres eget Navn. At dette er beslægtet med det svenske Sik, er vel givet; men Sik betegner en helt anden Fisk, nemlig Helten (*Coregonus lavaretus*) med dens forskellige Former. Udtalen er ogsaa, synes det mig, ret forskellig, idet det svenske Navn har langt i, det bornholmske kort i.

Endelig skal jeg berette om en yderst ejendommelig, gammeldags Fiskemaade efter Botter (*Rhombus maximus* L.), der nu er gaaet af Brug. Af „Hundetejs“*), d. v. s. vild Kørvel (*Anthriscus silvester*), skar man Toppen med de hvide Blomster, bandt den til en Sten og sænkede den til Bunden med en Line. Naar den blev trukket op igen, kunde Botten nysgerrigt følge med og toges da med Kætsjer. Fangstmaaden bruges næppe mere, da der er for langt mellem Botterne nu. Skovrider Bramsen, der har boet 15 Aar paa Bornholm, har dog en Gang set en Mand med „Blomster“ i Baaden og fik fortalt, at de brugtes til Bottefiskeri. Saavel Fiskeribetjent V. Kristiansen som Fisker Chr. Holm, Bølshavn, bekræfter Rigtigheden af Methoden, men siger, at den ikke bruges mere. — Saa mærkværdigt som dette end lyder, har vi dog Paralleller dertil. I min Drengetid puttede vi Æggeskaller i Kasteruserne for at lokke Karudserne derind, og i Finland udstyrer man Ruser med hvide Bændler, som den nysgerrige Knude (*Lota vulgaris* Jenyns) følger sig selv til Fortræd (jvfr. Ferskvandsfiskeribladet 1925, Side 26 og 1926, Side 4).

*) J. C. S. Espersen: Bornholmsk Ordbog (København 1908) staver det Hujnnakjeis.

Kortlægning af Ramsløg og Anemoner i Riis Skov ved Aarhus i Foraaret 1929.

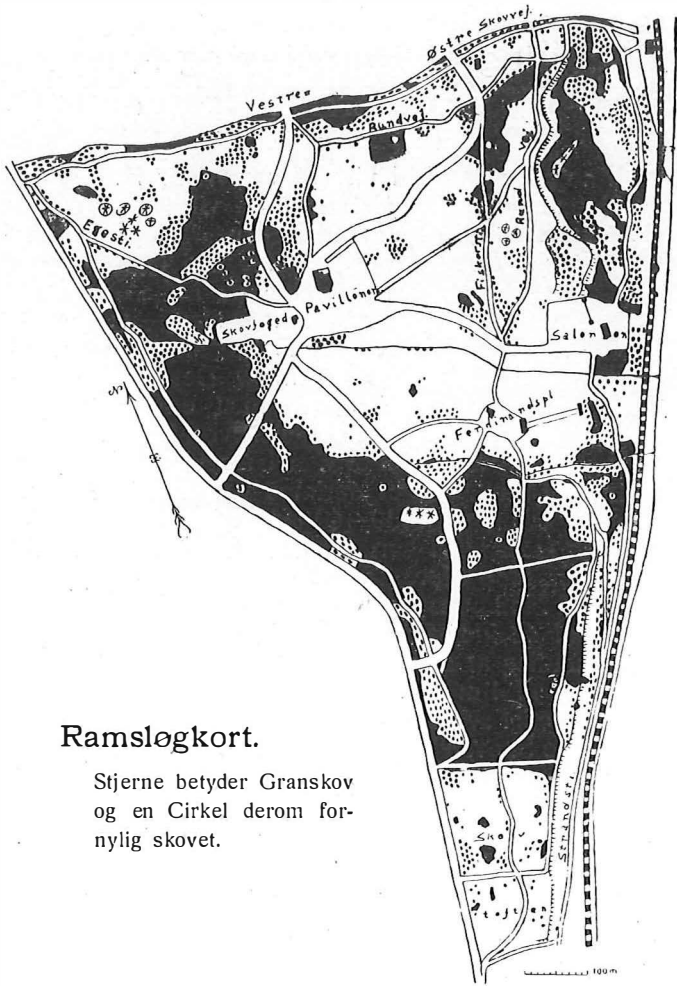
For Imødekommenhed vist af Skovrider N. J. Bang og „Jydsk Forening for Naturvidenskab“ vil jeg gerne takke, da det har været en Støtte ved nedenauførte Arbejdes Udførelse. Enhver Botaniker er ude for den lagttagelse, at de enkelte Arter ikke vokser paa alle de Lokaliteter, de har Betingelser for og at der saaledes maa ske — vel nok — en Forskydning i Tidernes Løb af de enkelte Arters Udbredningsomraade og Tæthed i Bevoksning. Det har derfor været Tanken at begynde her i Egnen med en Kortlægning af kendte og særlig interessante Arter, hvoraf jeg refererer et enkelt Udsnit, da det maaske kan have videre Interesse — det egentlige Udbytte ligger derimod naturligt i de Sammenligninger der kan gøres 1939—49 etc. med det nu nedtegnede.

Forstvæsenets Maalebordsblad over Riis Skov er ved et almindeligt Episkop blevet forstørret op til 1 : 500 paa ca. 60 Kortblade af Millimeterpapir, idet Skovdistrikterne er lagt til Grund. Ved de indtegnede Grøfter, Stier og Veje blev der et godt Grundlag at arbejde paa, hvad Orientering paa Stedet angik, og til 1 m ∅: et langt Skridt, som ved Øvelse kan tages ret nøjagtigt svarede altsaa 2 mm paa Millimeterpapiret.

De enkelte Skovstykker vandrede jeg saa frem og tilbage efter Linier med 20 m's Mellemrum og standsede for hver 10 m for at strege Signaturen ned. Som det fremgaar af Kortene kunde de store Bevoksninger let nedtegnes, men i Kampzonerne mellem de to Arter (næsten alle Skovbundsplanterne ødelægges dog af Ramsløg) var det et ret besværligt Arbejde. Nøjagtigheden anslaaer jeg at ligge mellem 3 og 20 m efter Stedets Beliggenhed i Forhold til Grøfter og Veje indtegnede paa Kortene. Inde midt i Skovstykkerne, hvor Grøfter ikke fandtes maa vel de største Fejl forekomme, men almindeligvis traf jeg det afsatte Mærke paa Skovstien eller med en Afvigelse paa op til 4—6 m.

De to Kort maa betragtes som en Skitse udført efter Specialkortene og hvor de vigtigste Veje er ridsede op. Det helt sorte betyder sammenhængende Bevoksninger og det prikkede aabne og spredte.

Ramsløgene (*Allium ursinum*) — populært kaldet Skovløgene af Aarhusianerne — indtager ca. Halvdelen af Skovbunden. De er, som Navnet siger, Løgplanter, der kun kan graves op, idet de altid brister i Stængel og Stilke, naar man

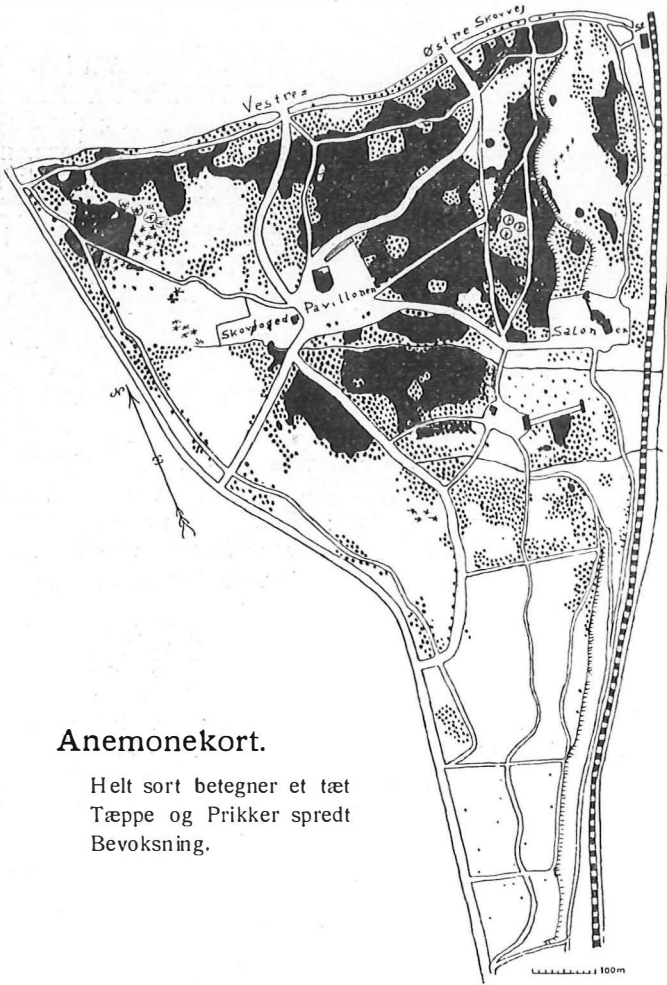
Ramsløgkort.

Stjerne betyder Granskov
og en Cirkel derom for-
nylig skovet.

forsøger at rykke dem op. De sætter mange Frø og for-
merer sig desuden ved Sideløg.

Plantens Udvikling og Bygning frembyder flere interes-
sante Træk, hvorom jeg maa henvise til C. Raunkjær: De
danske Blomsterplanter I. Blot skal her nævnes, at det ene
Blad indtager omvendt Stilling, hvad der kan ses af Furen
paa Bladstilken.

De unge Kimplanter kan ses en 25—40 cm. fra Moder-
planterne og da den sætter Frugt det andet Aar bliver Van-
dringsevnen en 15—20 cm. Enlige Ramsløg faar dog snart

Anemonekort.

Helt sort betegner et tæt
Tæppe og Prikker spredt
Bevoksning.

rigelige Aflæggere, saa smukke Duske af Blade ses, og Plan-
ten styrker sin Stilling.

Deres Forekomst midt i Anemoneomraadet ved Bækken
viser Vandets Betydning og her og der kan man se spredte
Ramsløg langs Hjulsporene fra Arbejdsvognene — i det klæb-
rige Ler paa Hjulene vil meget hænge i. Midt i Bevoks-
ningerne kan utallige Kimplanter iagttages, men de gulner
inden længe kvalt af de voksne Planter.

Ramsløg trives bedst paa fugtig og fed Bund. Deres op-
rindelige Voksested lidt syd for Ferdinandspladsen er ret tør,

drænet af en lille Bæk og de kan muligt have stagneret her i mange Aar før 1880, da de første Rabatter er blevet iagttagne.

Bækken gennem „Kløften“ mellem Salonen og Ferdinandspl. foretager en anderledes Dræning af Skoven og det er vel Grunden til, at de ikke har kunnet brede sig nordpaa, men derimod sydpaa og mod Vest, hvorfra de ovenfor Kløften, der gaar op indtil Pavillonen, har bredt sig mod Nord til deres nuværende Grænse. Den anden Vej har været i de vaade og sumpede Strøg nedenfor Brudlinjerne ud mod Havet, mod Nord og saa op over Skrænterne mod Vest. Ramsløgenes Vækstbetingelser her i den nordlige Del er gode og inden mange Aar vil Kredsen sikkert være sluttet. Løgene giver stor Omsætning i Bunden og er saaledes en Vinding for Skovbruget. Dens Lugt — særligt ved Nedtrampning — og dens Udryddelse af Anemone, Kodriver, Viol osv. osv. gør den derimod mindre yndet af Publikum. Ufarlig for vore Skoves Fremtid kan den ikke siges at være. Joh. Lange skriver i „Den danske Flora“: „hvor den vokser, udbreder den sig stærkt og findes alm. i stor Mængde“ og i „Flora der Schweiz“ af Dr. Schinz u. Dr. Keller staar: „gesellig und verbr.“.

Under Egene sætter saa mange Planter Blomst, at de danner et hvidt Blomstertæppe, under Bøgen derimod mere spredt, men den staar vegetativt vist lige saa kraftigt. I Naaleskoven klarer den sig derimod slet ikke. Paa forblæste og solaabne Steder staar den enten daarligt eller kan slet ikke klare sig, derimod er det mærkeligt at se i hvor høj Grad den kan udholde fugtig Bund — ses særligt oppe i N. Ø.

Anemonerne dannede i 1880 et Tæppe over hele Skoven — naturligvis undtaget Moser og lign, men har nu kun en Trediedel tilbage. Uvæsentligt er det ikke, at Riis Skov har rummet en Rigdom af Bundplanter takket være Blandingen af Eg og Bøg, og at alle disse andre Planter ogsaa er fortrængt fra store Dele af Skolen. I Randen af Ramsløgtæppet ses Anemonerne blomstrende omend faa, lidt inde derimod kun med Blade for totalt at forsvinde i faa Meters Afstand fra Randen.

Fattigdommen paa Anemoner i Skovtoften hænger maaske sammen med, at Skoven her har været udsat for Plyndring, da den ligger klods op ad bebyggede Karéer — dette Stykke Skov er dog ogsaa forholdsvis ungt, fra omkring Aarhundredskiftet.

A. E. Skjøl-Pedersen.

Massevandring af Edderkopper.

Af E. Nielsen.

Den 20. Oktober 1929 Kl. 2¹/₂ Eftmd. gik jeg paa Landevejen mellem Esrom og Esromgaard. Medens jeg om Formiddagen ikke havde fundet noget usædvanligt paa denne Vej, fangedes min Opmærksomhed nu straks af en bred Solstriben hen over Marken imod Syd, Retningen mod den nære Esrom Sø; det var næsten, som naar om Aftenen Maanen slaar sin lysende Bro hen over et stille Vandspejl. Ved at gaa ind paa Marken fandt jeg denne fuldstændig overtrukket med et Tæppe af Spindelvæv, medens Mængder af Spindraade vajede fra de længste Straa og fra Hegnspælene, og saa fint var Tæppet, saa tynde de flagrende Traade, at kun den Del af disse Ting, som laa mellem lagttageren og Solen, var synlig, men gik man til Siden, kom stadig nye Dele af Tæppet og nye Traade til Syne; med Ryggen til Solen var der kun det grønne Græs at se. Ogsaa om de enkelte Traade, som drev af Sted med Vinden, gjaldt det, at de var yderst fine, kun synlige mod Solen, og vilde man gribe dem, forsvandt de for Øjet. — Støvler og Benklæder blev helt overtrukket af Spind ved at færdes i Græsset.

Disse umaadelige Mængder af Spind var øjensynlig blevet til ved Myriader af Edderkoppers Vandringer hen over Markerne, og dette maa være sket inden for Tidsrummet Kl. 12—2¹/₂ Eftmd., thi nu saas kun enkelte Edderkopper i Færd med at udsende Brotraad, dog nede ved Søen fandt jeg to Hegnspæle, hvorpaa Edderkopperne færdedes i stort Antal, saa godt som alle udsendende Brotraad. En Indsamling af samtlige disse Dyr gav ialt følgende 13 Arter, hvoraf de med * mærkede er nye for den danske Fauna:

Tetragnathidae.

Pachygnatha de Geer (Sund) 5 ♂ 10 ♀.

Linyphiidae.

Lophocarenum parallelum (Wid.) 2 ♂.

Araeoncus humilis (Blackw.) 2 ♂ 1 ♀.

Gongylidium graminicola (Sund.) 3 ♂.

Erigone dentipalpis (Blackw.) 8 ♂ 9 ♀ 2 jun.

„ *atra* (Blackw.) 5 ♂ 7 ♀.

Hilaira uncata (D. C. Cambr.) 1 ♀.

Tmeticus silvaticus (Blackw.) 1 ♂ 1 ♀.

* „ *rufus* (Wid.) 1 ♀

- Bathypphantes dorsalis* (Wid.) 2 jun. ♂ ♀.
 **Lephtyphantes tenebricola* (Wid.) 1 ♀.
       "   *lenuis* (Blackw.) 2 ♀.
 *   "   *flavipes* (Blackw.) 1 ♀.

Efter Solnedgang laa Spindelvævet endnu over Jorden, kun Vinden vilde være i Stand til at fjerne det.

Et saadant „Hav“ af Spindelvæv havde jeg ikke tidligere været ude for, og det bragte i Erindring Litteraturens mange Beretninger om „FlyvendeSommer“-Byger (gossamer shower), (Mc. Cook: American spiders and their spinningwork II, 1889—93, p. 274—280), hvor Spindelvæv i uhyre Mængder flyver i Bundter og Flager. Det vil være sandsynligt at antage, saaledes som ogsaa Blackwall gør det, at saadanne drivende Spindmasser har deres Oprindelse, ikke som Følge af Edderkoppers Flugt gennem Luften, frit svævende paa Traade (Flyvende Sommer), men som Følge af en Massevandring hen over Jorden ved Hjælp af Brotraade, der da kommer til at krydse hverandre under alle mulige Vinkler, klæber sammen og derved danner de tætte Tæpper. Nu indtræffer saadanne Vandringer altid paa varme, stille Dage, og den opadstigende Luftstrøm kan blive saa stærk, at Spindelvævet løsnes fra Forankringsstederne og suges med til Vejrs, hvor det da driver af Sted for Vinden. Blackwall, (Researches in Zoology, London 1873, sec. Edit., p. 258; her efter Mc. Cook l. c. II p. 277), har selv i 1826 fundet Jorden overtrukket med et tæt Væv af Spind, et Fænomen, der strakte sig over hele Stor-Britannien. Han overværede ikke selve Edderkoppernes Vandring, men han saa, hvorledes Spindflagerne løftedes op fra Jorden og drev bort for Vinden. I Lighed med Forholdet ved Esrom havde Vandringen fundet Sted inden for et meget kort Spand af Tid omkring Middag, eftersom den tidlig om Morgenen ikke havde tiltrukket sig hans Opmærksomhed.

Aarsagerne til en saadan Massevandring af Edderkopper, der strækker sig over udstrakte Arealer, maa søges i rent klimatiske Forhold, og gaende ud fra Tilfældet i Esrom vil jeg forsøge at paavise dette.

Den 19. Oktober lagde Taagen sig om Aftenen tæt hen over alle lave, fugtige Steder; Natten blev klar, og om Morgenen var Markerne overtrukket med Rim. Den 20. Oktober blev en varm, solrig og stille Dag, hvor Græsset det meste af Formiddagen drev af Væde fra den smeltede Rim. Er nu Edderkopperne kommet til Kræfter efter den kolde Nat, møder al denne Væde dem i Forbindelse med en stærkt

dampmættet Luft; begge Dele er sikkert Dyrene i høj Grad imod. Da imidlertid stærk Regn ikke er i Stand til at fremkalde Vandredriften, maa Hovedvægten sikkert her lægges paa den dampmættede Luft, der i Lighed med giftige Dampge gør Dyrene urolige. Den stærke Fordampning maa imidlertid antages at frembringe en saadan Grad af Kulde, at Vandredriften ikke melder sig, før Græsset er omtrent tørt, og dermed Temperaturen ved Jorden nogenlunde høj, hvilket forklarer det sene Tidspunkt, paa hvilket Vandrigen, ikke alene den af mig, men ogsaa den af Blackwall iagttagne, havde fundet Sted.

En saadan Massevandring af Smaaedderkopper som ovenfor nævnt vil sikkert i høj Grad være i Stand til at udvide Kendskabet til den danske Edderkoppefauna, hvis den udnyttes til Indsamling, især da det endnu kan ventes, at der findes ikke faa for Danmark nye Arter iblandt dem. For at interessere „Flora og Fauna“s Læsere for en saadan Indsamling, hvis de engang skulde være saa heldige at komme ud for dette Vandringsfænomen, er denne Meddelelse fremkommet. Men selv om man ikke interesserer sig for at samle, vil det være af Betydning blot at konstatere Fænomenet, saaledes at det bliver muligt at oplyse, over hvilke Landskaber Massevandringen paa een Gang har vist sig.

Nogle Iagttagelser over vore Husmyg.

Af J. P. Kryger.

Af vore Stikmyg er der 3 Arter, som hører nøje sammen med vore Huse. Den vigtigste af disse er Malariamyggen *Anopheles maculipennis*, der i hele sit Liv som udviklet Insekt tilhører Menneskets Huse. Om Sommeren finder man den overalt her i Danmark lige fra Amager til Jyllands Vestkyst hængende paa Staldlofter eller siddende paa Staldvægge; ofte er de blodfyldte af Husdyrblod. Man hører saa godt som aldrig, at Arten har overfaldet Mennesket, og de menneskelige Væsener, der hører til i Bøndergaardene, aner aldrig noget om, at deres Stalde huser Stikmyg, endside at de huser dem i saadanne Mængder, som de gør. Vinteren tilbringer Arten i Udhuse, lukkede Vognporte og lign. kølige Steder, sovende Vintersøvn. Grundene til, at Malariaen her i Danmark er forsvundet, er vel nok flere, men Hovedaarsagen lig-

ger sikkert som paavist af Professor Wesenberg-Lund i hans store Arbejde over de danske Stikmyg (*The Biology of the Danish Culicidæ*. Vid. Selskab 1920—21) i de forandrede Landbrugsforhold. I ældre Tider, da Landet var kornproducerende, gik Husdyrene ude fra tidligt Foraar til sent Efteraar, nogle faa Svin ufortalt; en Boligmyg som *Anopheles maculipennis* var da henvist til at skaffe sig Føden ved at overfalde Mennesket. Men dette forandres med et Slag, efter at vi er gaaet over til det vældige Husdyrbrug, som nu behersker vort Landvæsen. Nu er Staldene fulde af Dyr Sommer og Vinter, Dag og Nat, der er ingen Grund for Malariamyggen til at kæmpe med Mennesket om Bloddraaberne, det er meget lettere at overfalde de sovende Husdyr. Myggen forandrer sin Livsvaner og dermed forsvinder Grundlaget for Overførelsen af Malaria fra Menneske til Menneske. Malariamyggen vil man kun yderst sjældent faa at se i Byerne eller i Villabyer eller i Huse, hvor der intet Hysdyrhold er. — De 2 andre Husmyg *Culex pipiens* Linné og *Theobaldia annulata* Schrank overvintrer derimod i kølige Kældre i alle mulige Huse, ikke mindst i saadanne Huse, som ligger i Udkanten af Storbyerne. Talrige Københavnerne kan f. Eks. tale med om det. Ogsaa her i Gentofte er vi vant til fra Eftersommeren til helt hen ad Nytaarstid at se Indvandringen og hele Vinteren at iagttage de sovende Myg i Brændselsrummene. Jeg har nu i mange Aar hvert Efteraar siddet og set paa Dyrene og stadig tænkt, at det kunde være interessant at se lidt nærmere paa Forholdene, men det blev ikke til noget før Vinteren 1927—28. De Iagttagelser, som jeg her meddeler, stammer da fra den Vinter; at Undersøgelsen ikke blev fortsat har sine gode Grunde, som vil kunne læses til sidst i Artiklen.

Ved den ene Væg i min Stue staar mit Arbejdsbord, ved den dertil stødende Væg staar en Reol. Hverken Bordet eller Reol naar hen til Hjørnet, der ligger frit. Naar min Lampe er tændt, ligger dette Hjørne skarpt belyst. Efterhaanden som Myggene nu søger ind i Huset for at komme ned i Kælderen, søger adskillige af dem ind i Stuen gennem aabent Vindue eller aaben Dør. Hvis Vejen ikke straks er aaben til Kælderen, sætter de sig paa Væggen for at afvente passende Lejlighed til at vandre videre. Saasnart Lampen tændes, søger de hen i det belyste Hjørne, saa jeg har god Lejlighed til at kontrollere dem. Naturligvis kommer Myggene ind paa andre Steder end gennem min Stue — f. Eks. gennem Kældervinduer, Køkkendør o. s. v., men med disse Individuer har jeg ikke kunnet holde Regnskab.

Kun kan jeg sige, at det bare een eller nogle ganske faa Gange hvert Efteraar er haendt, at Myggene er kommet ind i mit Hus gennem Vinduer paa 1. Sal, skønt der altid er aabentstaaende Vinduer der. De Myg, der nu i 1927 kom ind i min Stue blev alle fangede og bestemte. Resultaterne meddeles her:

¹³/₈ 1927 viste den første Myg sig i Stuen paa Vej til Kælderen, det var en *Culex pipiens*. De næste kom først den ¹⁷/₈, 6 *pipiens* i alt, men fra nu af gaar der ikke en Dag, hvor der mangler Myg. I alt fangedes der i August Maaned 43 *pipiens*, medens *T. annulatus* slet ikke viser sig. September giver 38 *pipiens*, Oktober 26 *pipiens*, November 13 *pipiens* og December 1 *pipiens*, ialt 120 *pipiens*. Af disse var de 119 Hunner og bare 1 Han (²⁷/₉). Dette viser formodentligt, at Parringen foregaar inden Hunnerne begiver sig af Sted til Vinterpladsen, saa der ingen Grund er for Hannerne til at følge med — de dør vel straks efter Parringen.

¹³/₉, altsaa en Maaned efter *C. pipiens* har vist sig, kommer den første *T. annulata*. Ialt i September 23 *annulata*. I Oktober 45 *annulata*. I November 21 *annulata* og i December 4 *annulata*, i alt 53 Hunner og 40 Hanner. Den første Han er der allerede den første Dag (¹³/₉). Den sidste Han ²/₁₂. Parringen hos denne Art foregaar formodentlig ved Husene, hvad der ogsaa godt stemmer med, at dansende Sværme af Hanner er iagttagne ved Huse. Selv har jeg været saa heldig, at faa en saadan Dans at se. Da jeg nemlig om Eftermiddagen ¹³/₁₀ 1920 Kl. 5 kørte pr. Cykle til mit Hus, lagde jeg Mærke til noget, som jeg først troede var Røg, der steg op fra Skorstenene paa 2 Villaer, som jeg passerede. Men i næste Øjeblik lagde jeg Mærke til, at den formodede Røg var i en løjerlig bølgende Bevægelse, noget, der ikke stemmede med, at det var næsten blikstille. Et nærmere Eftersyn viste da ogsaa, at der paa alle de Skorstene, jeg kunde se, var lignende Røgsøjler. Saa gik det op for mig, at det var dansende Myg. Paa mit eget Hus var der en Sværm ved hver af de 2 Skorstene, og Kikkerten fortalte mig hurtigt at det var Stikmyg, og at det var Hanner. Fra et Tagvindue lykkedes det mig med min velvoksne Ketser at fange nogle Stykker, som øjeblikkeligt kunde bestemmes at være *T. annulata* ♂♂. Sværmen flyttede sig med Solen; da den forsvandt stod de alle over de højeste solbeskinne Punkter paa Husene. De Dage, som gav den største Fangst af *annulata*, laa mellem ⁷/₁₀ og ⁸/₁₁. Hannerne var talrigst i det samme Tidsrum.

De 2 sidste Uger af Oktober gav saa godt som ikke Myg

hverken *pipiens* eller *annulata* i min Stue, men i de to sidste Dage af Maaneden tog det atter Fart med Udbyttet.

Den ¹²/₁₁ begyndte en Frostperiode paa ca. 12 Dage; Temperaturen gik ned til $\div 7^{\circ}$ C. den 14. og 15. Novbr., og man kunde jo tro, at dermed var Myggenes Tid forbi, men det slog ikke til, for fra ²⁹/₁₁—¹⁵/₁₂ fangedes ialt 7 *pipiens* og 4 *annulata* (²/₁₂ én ♂ *annulata*) inde i min Stue. Da jeg har en tæt Vedbend op ad Muren paa mit Hus, er det jo muligt, at disse sidste Efternølere har redet Frostperioden af mellem Vedbendbladene for saa at søge ind, da Tøvejret kom igen. Det meste af December (indtil ²³/₁₂) gav Frostvejr og dermed ophørte ogsaa Indvandringen.

I Kælderen var imidlertid Nedflyvningen gaaet sin Gang, og Myggene havde sat sig til Hvile for Vinteren, navnlig i Kulkælderen. Fra Midten af Oktober til henimod Jul ryddede jeg nu Kældrene for Myg, idet jeg holdt Regnskab med Antallet. Der samledes ialt ca. 4000 *pipiens* og ca. 100 *annulatus*. Kulkælderen, der er den mindste, men til lige den mørkeste gav det største Antal, mindst 2500 *pipiens*. Der er ved Antallet straks en paafaldende Ting. I Stuen var samlet 120 *pipiens* og 93 *annulata*. I Kælderen var der omtrent det samme Antal *annulata*, men næsten 33 Gange saa mange *pipiens*. Det ringe Antal *annulata* hænger maaske sammen med, at denne er til Stede i Naturen (eller maaske bare her i Omegnen) i et meget ringere Antal end *pipiens*. At der har været saa mange *annulata* i Stuen hænger formodentlig sammen med, at *annulata* suger Menneskeblod, den er naturligvis søgt ind for at faa noget at spise, inden den gik til Ro. Jeg hører ofte Børn i Skolen beklage sig over, at de er slemt forbidte i Efteraarsmaanederne. *Pipiens* rører vistnok aldrig Mennesker (den suger paa Fugle, Fjerkræ f. Eks.), og den har derfor uden Tøven begivet sig ned i Kælderen.

Da jeg næste Vinter vilde genoptage Iagttagelserne viste det sig, at denne Vinter 1928—1929 ingen Myg gav, formodentlig fordi det sumpede Terræn, der ligger mellem Emdrup Sø og Gentofte Sø er blevet byggemodent. Der køres Fyld paa det, der drænes og bygges og Myggene mister deres Ynglepladser i vor Nærhed. Det laa i lige Linie ca. 1 km fra mit Hus. Myggene længere borte fra, søger til andre af Københavns Forstæder. I denne Vinter er der saa godt som ikke Myg hos mig. De faa, der har været i Stuen er forsvundet ud af Huset igen. Jeg har nemlig faaet indlagt Centralvarme, og alle Kælderrummene er derfor opvarmede, noget, der ikke passer for overvintrende Dyr.

Naturligvis kan man ogsaa finde andre Myg i sit Hus end de 3 nævnte. Men det er kun enkelte og bare forbigaaende Besøg, man faar af andre Arter. Kun een Art synes her i Københavns Omegn, at kunne være plagsom nok om Sommeren og Efteraaret. Det er *Ochlerotatus caspius* (Pallas) den saakaldte Valby-Myg. Larven lever i Brakvandspytter ved Kalvebodstrand, særlig paa Amagersiden. De udvoksne Dyr suger Blod af Mennesker og søger ind i Husene, saa langt borte som helt ude ved Bispebjerg. De er umaadeligt talrige om Efteraaret, men er alle forsvundet fra Slutningen af November. De kan derfor ikke henregnes til vore Husmyg.

Gentofte, $\frac{9}{1}$ 1930.

„Det kongelige danske Videnskabernes Selskab“s Prisopgave for 1930.

Biologisk Opgave for det Classenske Legat (Pris: 2000 Kr.).

Som bekendt har Humlebieerne en meget væsentlig Betydning for Bestøvningen af en af Landbrugets vigtigste Kulturplanter, Rødkløveren. Det er derfor af den største Vigtighed at bevare vor Humlebestand, saa at vi saavidt muligt kan være i Stand til selv at avle vort hele Forbrug af Rødkløverfrø.

For at kunne bevare den Hjælp for Landbruget, der er knyttet til Humlebieerne, er det nødvendigt at kende de enkelte Arters naturbetingede Bopladser; navnlig gælder det om at naa til en kvantitativ Bestemmelse, d. v. s. en Bestemmelse af Antallet af Humlestater pr. Arealenhed indenfor de forskellige Omraader saavel paa dyrket som paa udyrket Jord. For at udrede disse for vort Landbrug saa vigtige Forhold udsætter Videnskabernes Selskab derfor følgende Prisopgave:

Indenfor typiske Omraader i danske Landskaber ønskes en Bestemmelse af de optrædende Humlearter og særlig en statistisk Undersøgelse af Antallet af de forskellige Arters Boer paa tilfældigt valgte Arealer med samme Grundfladestørrelse, dels paa dyrket Jord med forskellige Afgrøder, dels paa de udyrkede Omraader f. Eks. Stendiger, Jorddiger, Grøftevolde, Kæmpehøje og andre udyrkede Pletter, alle af en saadan Beskaffenhed, at de erfaringsmæssigt kan afgive Bopladser for Humlebieer.

Omend Hovedvægten ifølge Formaalets Natur væsentligt maa lægges paa, at Undersøgelsen af de valgte Arealer bliver fuldstændig, maa det tillige tilstræbes at give fyldige Oplysninger om de enkelte Arters Forekomst paa de forskellige Lokalteter, hvor Humlebier overhovedet fæster Bo.

Saavidt gørligt gives der talmæssige Oplysninger om Omfanget af de enkelte Arters Besøg (legitime og illegitime) i Rødkløverblomsterne, eventuelt ogsaa for saadanne Arters Vedkommende, hvis Boer ikke er fundet paa de udvalgte Prøveflader.

Da Eftersøgningen er meget vanskelig og tidsrøvende, er det selvfølgelig tilladt hertil at anvende fremmed Hjælp af enhver Art.

Arbejdet maa være ledsaget af en Samling af alle paa-trufne Humlearter; dette gælder særligt de Tilfælde, hvor der kan være Tvivl om Bestemmelsen.

Besvarelsen maa være ledsaget af Kortskitser over de specielt undersøgte Omraader med Angivelse af Beliggenhed paa Generalstabens Maalebordsblade samt en Angivelse af Prøvefladernes Flora, navnlig de Elementer, der i væsentlig Grad karakteriserer Stedets Natur.

Fristen for Opgavens Besvarelse udløber den 31. Oktober 1931.

Februar 1930.

C. Wesenberg-Lund.

C. Raunkjær.

Besvarelser af Spørgsmaalet kan være affattet i det danske, norske, svenske, engelske, franske, latinske eller tyske Sprog. Afhandlingerne betegnes ikke med Forfatterens Navn, men med et Motto, og ledsages af en forseglet Seddel, der indeholder Forfatterens Navn, Stand og Bopæl, og som bærer samme Motto. Intet af Selskabets indenlandske Medlemmer kan konkurrere til den udsatte Præmie.

Inden Udløbet af den for Opgaven satte Frist indleveres Prisbesvarelserne til *Selskabets Sekretariat, Ny Vestergade 23, København V.* Bedømmelsen falder i den paafølgende Februar, hvorefter Forfatterne kan faa deres Besvarelser tilbage.

Mindre Meddelelser.

Sommerfugle og Rovfluer. Da jeg en Dag midt i August gik over Gal(ge)løkken her ved Rønne, en Lokalitet, der benyttes som Sportsplads, men ellers henligger i Naturtilstand med den sydlige Halvdel tæt bevokset med Gyvel, Lyng og Tornblad iblandet spredte Fyrretræer, er der en Sommerfugl der letter og i elegant Flugt forsvinder hen over Gyveltoppene.

Jeg havde den Dag hverken Ketscher eller Giftglas hos mig, men da Dyret syntes ret sjældent, optog jeg Jagten paa det.

Med Hatten i den ene Haand og en tom Tændstikæske i den anden styrtede jeg efter Dyret, men paa Grund af Vanskeligheder i Terrænet (Tornblad) var der al Udsigt til, at jeg maa opgive Forfølgelsen; da skete der noget. Jeg syntes, at jeg saa en mørk Genstand i Luften, og samtidig styrtede Sommerfuglen som ramt af et Projektil hovedkuls ned i Græsset.

Da jeg kom hen til Stedet, laa der i Græsset en stor hæslig, graaspættet Flue, der med alle Ben fast omklamrede Sommerfuglen, som den allerede var i Færd med at udsuge.

Da jeg nu forsøgte at fange to „Fluer“ med et Smæk, saa Fluen sit Snit til at flygte, saa jeg fik desværre ikke fat i Røveren, uden hvis Hjælp det maaske var tvivlsomt, om jeg havde fanget Sommerfuglen, der viste sig at være en *Timandra amata* ♀, der nu havnede i Tændstikæsken.

Jeg har set baade Graaspurve og Guldsmede tage Sommerfugle, men jeg har aldrig før set Fluer gøre det.

Fluen var staa graa med smaa hvide Pletter over det hele, paa Størrelse med en Hestebremse og omtrent af samme Facon med lang, slunken og krummet Bagkrop, lange Ben og brune Øjne.

Sommerfuglen, der var synlig afkræftet efter Mordforsøget, havde, vel paa Grund af det Chok den havde faaet, lagt 6 grønliggule Æg i Tændstikæsken.

I Klöcker's Haandbøger staaer, at Æggene skal være røde; det blev de ogsaa, men først Dagen efter.

J. C. Jensen, Rønne.

Foreningsmeddelelser.

Naturhistorisk Forening for Jylland.

Ekskursion den 9. og 10. Juni til Salten Langsø og Gammel Ry.

1. Dag. Deltagerne samles Kl. 10 $\frac{1}{2}$ Fmd. paa Banegaardspladsen i Silkeborg for herfra at blive befordret i lejet Bil til Vestenden af Salten Langsø. Herfra til Fods langs Nordsiden af Søen og videre til Gammel Ry. Frokost medbringes. Overnatning i Gammel Ry Kro.

2. Dag. Ekskursion i Omegnen af Gammel Ry. Hjemrejse over Ry Station.

Da det er en af Jyllands allersmukkeste Egne, vi gæster i de Dage, og da Stedet ligger nogenlunde centralt, haaber vi paa stor Tilslutning.

Man bedes bestille Sengeplads direkte hos Kromanden i Gammel Ry.

Generalforsamling afholdes den 9. om Aftenen i Gammel Ry Kro.

Dagsorden: Beretning, Regnskabsaflæggelse,
Valg, Eventuelt.

Bestyrelsen.

Medlemsliste 1930:

Lærer J. Kr. Findal, Lukas Kirkeplads 8, Aarhus.

Lærer Sigfred Knudsen, Villa „Fyen“, Aarhus.

Lærer Fr. Astrup, Læborg, Vejen.

Lærer Chr. Christiansen, Svingelbjerg, Farsø.

Stationsforstander M. Cartens, Funder.

Lærer J. Christensen Lund, Bissensgade 2, Aarhus.

Lærer A. Chr. Thomsen, Dannerhøj, Flauenskjold.

Seminarlærer, R. af Dnb., Albert Jensen, Jelling.

Realskolebestyrer Bruun, Aalestrup.

Viceskoleinspektør, Dr. phil. Esben-Petersen, Silkeborg.

Lærer Fr. Astrup, Finsensgade 66, Esbjerg.

Lærer S. Bønnerup, Faarup, Rødkærsbro.

Adjunkt A. J. Marcussen, Herning.

Lærer Nielsen, Albøge, Trustrup.

Lærer Asger Kristensen, Sønderby, Horsens.

Konservator og Museumsforstander H. P. Hansen, Herning.

Urmager H. J. Ussing, Randers.

Snedker P. Christensen, Willemoesgade 11³, Aarhus.

- Forstander Jeppesen, Staby, Ulfborg.
 Lærer Maigaard, Dons, Alminde.
 Seminarieforstanderinde, Fru Christjansen-Schmidt, Varde.
 Lærer, cand. phil. Baadsgaard, Chr. Winthersvej 15, Aarhus.
 Seminarieforstander M. Kristensen, Brund, Horsens.
 Bibliotekar Peder Nielsen, Silkeborg.
 Adjunkt, cand. theol. H. C. Klinge, Herning.
 Lærer G. A. Jørgensen, Hjelmensgade 16, Aarhus.
 Lærer P. Brill, Marselisborg Allé 30 C², Aarhus.
 Lærer F. J. A. Larsen, Kirkegade 64, Esbjerg.
 Overlærer Thomsen, Nørre Sundby.
 Lærer L. S. Rasmussen, Nørre Sundby.
 Lærer Chr. Kjærsgaard, Sæby.
 Skomager P. Bangsgaard, Østergade, Ringkøbing.
 Lærerinde, Frk. Hulda Petersen, Lindeallé, Aabyhøj, Aarhus.
 Lærer J. A. Weile, Rosenvænge 19, Kongens Lyngby.
 Lærer S. Christensen Sortfeldt, Skjoldborg, Vildsund.
 Litograf E. Sperling, Mejlgade 97, Aarhus.
 Lærer Jens Gregersen, Realskolen, Hals.
 Lærer S. Pedersen, Gjessø, Silkeborg.
 Lektor V. R. Møller, Nyborggade 6, Aarhus.
 Lektor Mathias Møller, Pontoppidansgade 24, Aarhus.
 Dr. med., R. af Dnb., K. Isager, Ry.
 Driftsbestyrer, R. af Dnb., Godske Nielsen, Papirfabrikken, Silkeborg.
 Konservator Johs. Larsen, Store Torv, Aarhus.
 Lærer P. J. Lund, Kirkegaardsvej, Hjørring.
 Seminarielærer Chr. Hauch, Jonstrup, Ballerup.
 Lærer Andersen, Hostruphuse, Hobro.
 Lærerinde, Frk. Andersen, Frederiksallé 92, Aarhus.
 Laboratorieforsander Georg W. Neumann, Jydsk Laboratorium, Aalborg.
 Lærer Aaboe Jørgensen, Ebeltoft.
 Lærer H. J. Henriksen, Boring, Rask Mølle.
 Stud. jur. Helge Hansen, Aarhus.
 Johs. Elbæk, Chr. Winthersvej, Aarhus.
 Cand. pharm. Kierulff Petersen, Oluf Bagersgade 26, Odense.
 Lærer J. Urup Mikkelsen, Hinge pr. Hadsten.
 Cand. pharm. H. H. Christensen, Paulsgade 11 d, Aarhus.
 Læge N. Høeg, Carolinelundsvej 53, Horsens.
 Billedskærer K. Jahn, Aagade 17³, Aalborg.
 Lærer N. Hovmann Jonassen, Vraaby Skole, Haarlev.
 Konservator Karl Jacobsen, Bergens Museum, Bergen.
 Skoleinspektør Thor Dahl, Nørrebrogade 1, Aarhus.
 Læge Kristensen, Selde, Roslev.
 Lærer Brøchner, Nykøbing M.
 Advokat J. Andersen, Haderslev.

Lærer P. M. Pedersen, Oldrup pr. Hundslund.
 Bogtrykker Reimann, Clemenstrykkeriet, Aarhus.
 Stud. mag. Søren Lund, Ølsted pr. Løsning.
 Stud. mag. Frøde Moesgaard, Oehlschlägersgade 31, Sønderborg.
 Sognepræst Dr. theol. Skat Hoffmeyer, Raarup.
 Assistent A. Salskov, Ryesgade 30¹, Aalborg.
 Sparekassebogholder L. P. Lauritzen, Tranderup, Ærøskøbing.
 Lærer Krarup Basse, Guldbergsgade 69 A, Aarhus.
 Lærer H. L. Andersen, Ny Munkegade 16, Aarhus.
 Bibliotekar Otto Esben-Petersen, Fredericia.
 Adjunkt, Frk. Ramsing, Kolstrupsgade 37², Aabenraa.
 Lærer Skipper Nielsen, Aldersrovej, Aarhus.
 Seminarielærer, cand. phil. E. Bjerre, Aabakke, Silkeborg.
 Konservator Leo Novrup, Lindebo, Herning.
 Tandlæge Frithiof Nordstrøm, Kungsholmstorg 3a, Stockholm.
 Assistent, Fil. Lic., O. Lundblad, Experimentalfältet, Stockholm.
 Seminarieførstander Th. Egebæk, Statsseminariet i Skaarup.
 Trafkassistent Adolph Plesner, Tinglev.
 Dommer Victor Hansen, J. E. Ohlsensgade 10², København Ø.
 Lærer O. V. Berthelsen, Ærøgade, Aarhus.
 Lærer S. Skov Hansen, Pandrup Skole, Pandrup.
 Henry Jensen, Ewaldsvej 24, Silkeborg.
 Chr. M. Poulsen, „Skovlæ“, Ørnsøvej, Silkeborg.
 Lærer Oluf L. Arndal, Kaløgade 1, Aarhus,
 Ivan Lystager, Kirkebakken, Viby.
 Forfatter H. Hartvig Seedorf Petersen, Tisvildeleje.
 Aksel B. Klinge, Sct. Jørgens Allé 4², København V.
 Læge Arthur Bang, Mathiasgade 20, Viborg.
 Lærer Jørgensen, Mølvang pr. Jelling.
 Lærer J. Mølgaard, Brønderslev.
 Lærer og Translatør P. Kaad, Gravensgade 23, Brønderslev.
 Konservator Aaboe-Sørensen, Silkeborg.
 Skomager og Konservator Hyldig Dahl, Saltholmsgade 27, Aarhus
 Seminarielærer Th. Gjødese, Gedved, Horsens.
 Seminarielærer Jeppesen, Gedved, Horsens.
 Kortorist Aage Herholdt, Molsgade 11, Aarhus.
 Lærer Hans Plesner, Skivholme Skole pr. Skovby.
 Lærerinde, Frk. Joh. Jensen, Nørre Allé 72, Aarhus.
 Cand. pharm. H. Schlesch, Gustav Adolfsgade 14, København Ø.
 Lærer Carl Ramsing, Islandsgade 46, Esbjerg.
 Lærer Arne Findal, Jerne pr. Esbjerg.
 Adjunkt, cand. mag. Ax. Skjøt-Pedersen, H. C. Lumbyesvej 4, Aarhus.
 Lærer G. Wolf, Gymnasiet, Herning.
 Lærer Kristian Andersen, Højskolen, Skals.
 Aksel Petersen, Prinsensgade 30², Aalborg.

Lærer Blell, Jerne pr. Esbjerg.

Fru Landsretssagfører Sørensen, Skolebakken 5, Aarhus.

Lærer J. C. Olsen, Bakbjerg, Salten.

Toldkontrolør Lemvigh-Hammer, Nrd. Hornbæk, pr. Randers.

Valdemar Petersen, Laubrogaard pr. Ærøskøbing.

Landvæsenselev Øvli Aakjær, „Jenle“ pr. Jebjerg.

Lærer Falkholt, Sandalbjerg, Brande.

Kommis Aksel Knudsen, Chr. Winthersvej 11, Aarhus.

Naturhistorisk Forening for Fyn.

Naturhistorisk Forening for Fyn afholder Kristi Himmelfartsdag, d. 29. Maj, ornithologisk Ekskursion til Faaborg med Lærer C. A. Rasmussen som Leder. Deltagerne mødes paa Banegaarden ca. Kl. 8.

Medlemsliste:

Forstander Jac. E. Lange, Husmandsskolen, Odense.

Lærer Clausen, Lahngade 55, Odense.

Lærer P. J. Pedersen, Bogense. (Formand).

Lærer Skovsted, Bred.

Bogbinder L. P. Fuglsang, Holtehus, Fruens Bøge.

Lærerinde Fru Andersen, Taarnvej, Nyborg.

Palle Jørgensens, Fyns Forsamlingshus, Odense.

Konsul P. A. Kruuse, Flakhaven, Odense.

Pastor Poulsen, Tarup, Odense.

Adjunkt Frk. K. Lohse, Finsens Allé 13, Odense.

Husmand Hans Marius Hansen, Højby.

Lektor Laursen, Frk. Vintellers Skole, Odense.

Repræsentant H. Chr. Hansen, Bredstedgade 7¹, Odense.

Overlæge Helms, Nakkebølle Sanatorium, Pejrup.

Dr. med. Saunte, Lindeallé 29, Odense.

Konsulent Gerhard Nielsen, Herrested, Ørbæk.

Friskolelærer Anton Mikkelsen, Søllinge, Pederstrup. (Kasserer).

Adjunkt Thiery, Frk. Vintellers Skole, Odense.

Postmester Klokke, Otterup St.

Lærer B. Balsløv, Sadolinsgade 66, Odense.

Landbrugskandidat J. Johnsen, Egegaard pr. Lyngby.

Landmand C. J. Wittrup-Jensen, Fensten Højgaard, Ørting.

Planteskoleejer K. Damsted, Slettens Landevej, Søhus St.

Cand. pharm. Hjørth, Apoteket „Ørnen“, Odense.

Lærerinde Frk. Jespersen, Pogestræde 9, Odense.

Lærer Friis, Vindinge, Lamdrup.

K. Groth, „Bellevue“, Svendborg.

Lærerinde Frk. Levinsen, Nyborg.

Lærerinde Frk. Berthelsen, Baardesø, Otterup.

Boghandler Dreyer, Odense.

Enkefru Dorthea Madsen, Elholm, Beldringe.
 Apoteker Fabricius, Bogensen.
 Bestyrer Rasmussen, Jernbaneallé, Fruens Bøge.
 Lærerinde Frk. Anna Lohse, Finsens Allé 13, Odense.
 Lektor Leidersdorff, Læssøegade 44, Odense.
 Baron H. Berner Schilden Holsten, Langesø.
 Skolebestyrer P. Birkelund, Ringe.
 Lærerinde Frk. Jørgensen, Villa „Vista“, Kystvej, Nyborg.
 Lærer G. Rasmussen, Bogense.
 Ingemann Ulriksen, Lumby Mark, Beldringe.
 Lærer J. Andersen, Bogense.
 Lærerinde Frk. Ibsen, Langelinie 10, Odense.
 Lærerinde Frk. Anna Madsen, Gestelev Skole, Ringe.
 Friskolelærer Frovin Jensen, Højby.
 Friskolelærer Iver Johansen, Palleshave, Ringe.
 Lærer Nissen, Mulernes Legatskole, Odense.
 Lærer Svend Jensen, Realskolen, Otterup.
 Cand. pharm. Kierulf-Petersen, Oluf Bagersgade 26, Odense.
 Lærerinde Fru Anna Pedersen, Seminariet, Odense.
 Postbud Rasmussen, Otterup.
 Skolebestyrer Himmelstrup, Realskolen, Ullerslev.
 Cand. pharm. Eggers Krag, Hunderupvej 43, Odense.
 Fru Søfelde, Jernbanegade 9, Odense.
 Kredslæge P. Trautner, Bogense.
 Seminarielærer Alfred Hansen, Hjallesvej 2, Odense.
 Faglærerinde Frk. Martha Christensen, Klostervej 11, Odense.
 Friskolelærer Kristiansen, Elholm, Beldringe.
 Lærerinde Margrete Knudsen, Østervoldgade 52, Nyborg.
 Lærer A. Rasmussen, Realskolen, Otterup.
 Lærerinde Inger Nielsen, Tarup Privatskole, Odense.
 Lærerinde Lilly Svane, Hannerupgaardsvej, Odense.
 Bendt Øllgaard, Graabrødre Præstegaard, Odense.
 Assistent Michelsen, Fyns Stifts Sparekasse, Odense.
 Lærer Chr. Pedersen, Realskolen, Nr. Aaby.
 Højskolelærer Olaf Andersen, Tommerup St.
 Afdelingsbestyrer J. P. Pedersen, „Skrænten“, Tarup, Odense.
 Cand. pharm. H. Schlesch, Gustav Adolfsgade 14, København Ø.
 Overlærer J. P. Jensen, Mulernes Legatskole, Odense.
 Frk. M. Nielsen, St. Jørgensensvej 45, Svendborg.
 Apotekerdiscipel O. E. Lauesen, K. F. U. M., Odense.
 Apotekerdiscipel Max Møller, Helgavej 32, Odense.
 Førstelærer N. Chr. Sørensen, Langaa Skole, Rygaard St.
 Gymnasiast Daniel Andersen, Hjallesvej 38, Hjallesø.
 Skoleelev Vagn Romose, Allégade 80, Odense.
 Skoleelev Jørgen Jensen, Elektricitetsværket, Hjallesø.

Guldsmede, Døgnfluer, Slørvinger. Af *Esben-Petersen*. Med 133 Afbildninger. 2 Kr. 60 Øre.

Netvinger og Skorpionfluer. Af *Esben-Petersen*. Med 90 Afbildn. 3 Kr. 50 Øre.

Ørentviste, Kakerlaker, Græshopper. Af *Esben-Petersen*. Med 40 Afbildninger. 75 Øre.

Storkrebs. I. Skjoldkrebs. Af *K. Stephensen*. Med 108 Afbildninger. 2 Kr. 75 Øre. — II. Ringkrebs. 1. Tanglopper. (Amfipoder). Af *K. Stephensen*. Med 93 Afbildninger. 7 Kr. 50 Øre.

Cikader. Af *A. C. Jensen-Haarup*. Med 79 Afbildninger. 5 Kr.

Pighude. (Echinodermer). Af *Th. Mortensen*. Med 129 Afbildninger. 7 Kr. 50 Øre.

Indb. Ekspl. af hver Bog 1 Kr. 50 Øre mere.

Samlet Pris (126 Kr. 60 Øre.) 100 Kr., indb. (176 Kr.) 140 Kr.

Leveres gennem de fleste Boglader eller af undertegnede Forlag, om ønskes mod Betaling i maanedlige Rater à 5 Kr. efter nærmere Aftale.

Under Forberedelse er bl. a.:

Saltvandsmuslinger, af *Ad. S. Jensen* og *R. Spärck*. — **Fugle III** af *R. Hørring*. — **Børsteorme,** af *Hj. Ditlevsen*. — **Biller VIII.** **Vandkalve m. m.,** af *Victor Hansen*.

G. E. C. GADS FORLAG

**Udstopning af
Fugle og Pattedyr
bedst og billigst.**

Stort Lager af zoologiske Præparater
til Dekoration og Undervisningsbrug.

— *Forlang Tilbud.* —

Insektnaale, sorte og hvide.
Etiketnaale ◊ Spændenaale.
Spændetræ ◊ Tørveplader.
Ketscherringe ◊ Pincetter.
Samleglas ◊ Præparatglas.

Præparerede Insekter.

Konservator Johs. Larsen

St. Torv 10²

AARHUS

Telf. 5944

En sjælden Fugl

faar De udstoppet smukkeste og bedst i Skandinaviens største Præparationsforretning. Stort og fint Lager af saavel skindlagte som udstoppede Pattedyr og Fugle til videnskabelig Brug. — Leverandør til Skoler og Museer i Ind- og Udlandet. — Ill. Prislister gratis.

Konservator Hansen, Herning. Telf. 335.

Specialforretning:

Udstopning og Salg af alle Arter Fugle og mindre Pattedyr.

Til Undervisning anbefales mine **Smaafugle** og **Mus i Glaskasser** — meget praktiske.

Altid meget stort Lager! Bedste Arbejde! Hurtigste Levering!

Eftersyn og Reparation af zoologiske Samlinger udføres.

☛ Forlang illustreret Katalog og Tilbud, naar De skal købe.

Konservator Chr. Aaboe Sørensen,

Telefon Nr. 297. **Silkeborg.** Vestergade 117.

Alle tidligere Aargange af „Flora og Fauna“

kan faas v. Henv. til Lærer Sigfred Knudsen, Villa „Fyen“, Aarhus.

Prisen for de forsk. Aargange ligger mellem 1,50 Kr. og 10,00 Kr.
Enkelte Hæfter 75 Øre.

